

Nr 50.

Av herr **Mannerskantz m. fl.**, om utredning rörande reglerna för enskild vägs överförande till allmänt vägunderhåll.

Efter omorganisationen av vägförvaltningen inom landet och statens övertagande av kostnaderna för såväl byggandet som underhållet av de allmänna vägarna synes frågan om villkoren för enskild vägs överförande till allmänt vägunderhåll påkalla särskild uppmärksamhet.

I lagen om allmänna vägar är föreskrivet att enskild väg, som »prövas nödig för den allmänna samfärdseln eller eljest finnes vara till synnerligt gagn för det allmänna, må förändras till allmän». Den viktigaste följden av att en enskild väg förändras till allmän är att ansvaret och kostnaderna för dess underhåll lämnas över från vederbörande intressenter till det allmänna. Ehuru för närvarande statsbidrag till enskilda väghållare utgår med i regel 60 procent — i vissa fall 75 procent — av den kostnad, vartill underhållet av väg kan skattas, äro kostnaderna för vägunderhållet likväl mången gång mycket betungande för intressenterna. Det är följaktligen av stort intresse för dessa att vägen kan intagas till allmänt underhåll. Under dessa förhållanden är det naturligtvis av vikt för dem som kunna beröras av frågan att klarhet och enhetlighet vinnes beträffande villkoren för enskild vägs överförande till allmänt vägunderhåll.

För närvarande ankommer den slutliga prövningen och avgörandet av dylika ärenden på väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, sedan förberedande utredning och prövning skett hos vederbörande länsstyrelse. Därest dessa myndigheter icke äro ense, skall dock ärendet hänskjutas till Kungl. Maj:ts prövning.

De faktorer, som närmast inverka på frågan om en enskild vägs förändring till allmän, äro:

1. trafikens art och omfattning,
2. storleken av den bebyggelse vägen betjänar,
3. vägens karaktär av genomfartsväg,
4. planerade allmänna vägar, som beröra den ifrågakvarande enskilda vägen,
5. vägens karaktär av förbindelseväg från allmänna vägnätet till särskilda inrättningar och platser.

Dessa generella anvisningar, vilka framlagts av 1935 års vägsakkunniga i »Betänkande angående grunder för intagning av enskild väg till allmänt

underhåll ävensom angående statsbidrag till enskilda vägar», ligga i huvudsak till grund för länsstyrelsernas prövning av hithörande frågor. Då det emellertid i de enstaka fallen vanligen är en kombination av ett flertal faktorer — bland annat olika geografiska, ekonomiska och stundom psykologiska förutsättningar i skilda delar av landet — som blir avgörande vid ärendets behandling, har en viss oenhetlighet i tillämpningen av dessa anvisningar visat sig oundviklig.

I syfte att nå största möjliga rättvisa vid prövningen inom respektive länsstyrelser av frågor av hithörande slag synes det angeläget att ovan relaterade anvisningar snarast bli föremål för en översyn, som bör inriktas på att skapa större förutsättningar för en enhetlig tolkning av dessa bestämmelser inom hela landet.

Då för närvarande en kommitté, nämligen 1948 års vinterväghållningsutredning, enligt Kungl. Maj:ts beslut av den 26 augusti 1948 verkställer utredning angående statens övertagande av vinterväghållningen å vissa enskilda vägar, synes det ur såväl praktisk som ekonomisk synpunkt lämpligt att åt denna kommitté låta uppdraga att även verkställa utredning angående principerna för enskilda vägars överförande till allmänt vägunderhåll.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt 1948 års vinterväghållningsutredning att verkställa utredning rörande reglerna för enskild vägs överförande till allmänt vägunderhåll.

Stockholm den 18 januari 1949.

Axel Mannerskantz.

Torsten Isaksson.

Carl Eskilsson.

R. Aaby-Ericsson.
